

Strid om gebyrstipend for utenlandsstudenter

Legeforeningens landsstyre 2000 vedtok å jobbe for fjerning av gebyrstipendet til fremtidige norske medisinstudenter i utlandet. Nå kritiseres Norsk medisinstudentforening for forslaget, mens Legeforeningen får kritikk for ikke å følge opp vedtaket.

Hvis gebyrstipendet kuttes, vil terskelen for å studere medisin i utlandet bli langt høyere. En stor andel medisinstudenter i utlandet er avhengige av gebyrstipendet på grunn av høye skolepenger. Hvis gebyrstipendet fjernes, forventes det at færre velger å studere medisin i utlandet, og presset på turnustjenesten vil synke.

Samlet bak vedtaket

Leder av Norsk medisinstudentforening (NmF), Øyvind Østerås, sier at hele foreningen stilte seg bak forslaget som landsstyret vedtok, også utenlandsavdelingen.

– På årsmøtet høsten 1999 uttrykte mange bekymring over kvaliteten og presset på fremtidens turnustjeneste. Beregninger som Legeforeningens turnusråd la frem i fjor gjorde oss ytterligere bekymret, og dette var bakgrunnen for vedtaksforslaget, forklarer Østerås.

Turnusrådets tall viste at det i 2004 vil være rundt 790 ferdigutdannede medisiner som kommer til å søke turnusplass i Norge, mens antall tilgjengelige turnusplasser ved norske sykehus ikke vil være høyere enn maksimalt 642 (1).

– Medisinstudentforeningen ser helt klart verdien av utenlandsutdannede leger, men myndighetene har ingen kontroll over hvor mange som utdannes i utlandet. Staten bør ta ansvar for at antall turnusplasser og studie-plasser samsvarer, mener Østerås. Han understreker at studenter som allerede har påbegynt medisinstudiet, må få beholde gebyrstipendet ut studietiden.

Oppsiktsvekkende

Eirik Bogsnes, president i Association of Norwegian Students Abroad (ANSA), reagerer sterkt på Norsk medisinstudentforenings ønske om å fjerne gebyrstipendet.

– Jeg synes det er oppsiktsvekkende at en studentorganisasjon vil fjerne støtten til en del av medlemsmassen. En tredel av medlemmene studerer i utlandet, og jeg mener organisasjonen mangler solidaritetstenkning overfor kommende studentgenerasjoner, sier Bogsnes. Han ser kapasitetsproblemet i turnustjenesten, men mener at Norsk medisinstudentforening angriper problemet i feil ende.

– Det er lite konstruktivt å kutte en gruppe slik at resten får turnustjeneste – særlig med tanke på at både Mjøs-utvalget og Norgesnettrådet mener at det bør utdannes flere leger, sier Bogsnes.

Øyvind Østerås fastholder at medisinstudentforeningen vil jobbe for å sikre en turnustjeneste av høy faglig kvalitet: – Fjerning av gebyrstipendet er med på å sikre dette målet, sier han.

Må ha rammer

– Legeforeningen er tidligere blitt beskyldt for å sabotere for utenlandsstudenter som vender tilbake til Norge, og det ønsker vi ikke å ha hengende ved oss, sier president Hans Petter Aarseth. Likevel ble forslaget vedtatt av landsstyret uten særlig debatt.

– Det er positivt for norsk helsevesen at vi har leger som er utdannet i utlandet. Men hvis vi stimulerer norsk ungdom til å reise ut og studere medisin, bør de også ha en viss sikkerhet for at de kan komme hjem og jobbe som leger. Slik det ser ut nå, vil det bli vanskelig å tilby alle kandidatene en tilfredsstillende turnustjeneste. Vi mener derfor at myndighetene må sette rammer for antall medisinstudenter, sier Aarseth.

– Hvordan vil dere følge opp vedtaket?

– Vi prøver å få myndighetene til å ta problemene på alvor, og ikke bare skyve dem foran seg. Strategien er å bruke gode og saklige argumenter, og la politikerne få tryg-

— fakta —

Gebyrstipendet

– Gebyrstipend utdeles av Lånekassen til norske utenlandsstudenter til hel eller delvis dekning av skolepenger til enkelte fagetninger, deriblant medisin.

– 1.1. 2001 mottok 937 medisinstudenter gebyrstipend. Størstedelen av disse studerer i Ungarn (435), Polen (306), Irland (73) og Tsjekkia (47).

– Per 1.1. 2001 studerte 1 748 nordmenn medisin i utlandet. 811 av disse mottok altså ikke gebyrstipend, stort sett fordi deres universiteter krever lave eller ingen skolepenger.

– Maksimalt gebyrstipend er kr 49 940 for studieåret 2000–01. Er skolepengene høyere, må studenten dekke resten selv.

Kilder: Statens lånekasse for utdanning og ANSA

het for at vi ikke ønsker en legemangel i Norge, sier han.

Presidenten mener det er myndighetenes ansvar å uttale seg om hvor mange leger som skal utdannes, ikke sentralstyret. – Vi skal informere om konsekvensene ved å tilrettelegge for et høyt antall medisinstudenter, men vil ikke sette oss i en situasjon der vi senere kan få skylden for at det ikke utdannes nok leger, sier Aarseth.

Øyvind Østerås er ikke fornøyd med Legeforeningens arbeid for å oppfylle landsstyremøtets vedtak. Norsk medisinstudentforening har sendt et brev til sentralstyret der de fastholder at sentralstyret har vært merkelig passive, og forventer at de tar tak i denne saken.

Presidenten er uenig i studentenes kritikk: – Legeforeningen jobber jevnt med alle saker landsstyremøtet vedtar, men det er ikke alltid dette synes så godt fra utsiden, mener Aarseth.

Ekspedisjonssjef Olav Vaagland i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet sier at det foreløpig er politisk vilje til å opprettholde gebyrstipendet. – Forskriftene for neste studieår er allerede fastsatt, men etter det tør jeg ikke si hva som skjer, sier Vaagland. Han bekrefter at departementet ikke har mottatt noen henvendelser fra Legeforeningen i denne saken.

– Sigurd Høye, Tidsskriftet

Litteratur

1. Ebbing M, Taraldset A. Turnustjenestens fremtid – tallenes tale Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 1268–9.

Legeforeningen anbefaler stans i ordningen

Legeforeningen vil overfor myndighetene anbefale midlertidig stopp i gebyrstipendordningen for medisinstudenter. Stoppen skal ikke ramme studenter som er i gang med studiet. Sentralstyret behandlet saken 1. mars, og styrets syn er i tråd med landsstyrets vedtak fra oktober 2000 som Norsk medisinstudentforening stod bak.

– Jeg håper at myndighetene vil bruke et eventuelt pusterom i ordningen til å tenke over hvor mange leger det er rimelig å finansiere utdanningen for, sier Hans Petter Aarseth.

Øyvind Østerås, leder av Norsk medisinstudentforening er godt fornøyd: – En stans i gebyrstipendordningen er helt nødvendig for å beholde en turnustjeneste med den kvaliteten den har i dag. Dersom det viser seg at turnuskapasiteten og kvaliteten er god, er vi selvsagt åpne for gjeninnføring av ordningen, om enn i regulerte former.

Han mener at en samlet studentmasse i Norsk medisinstudentforening står bak sentralstyrets vedtak.

– Nina Husom, Tidsskriftet